

LITERATUUR

J. Frechen: Siebengebirge am Rhein, Laacher Vulkan-gebiet, Maargebiet der Westeifel, Sammlung geologischer Führer 56, 3e druk, Stuttgart, 1976, met kaarten, 195 pag., waarvan 125 pag. over de Laacher See, ± f 40,—. Prof. Frechen, die vele publikaties over het vulkanisme van de Eifel op zijn naam heeft, verrichtte vooral veel onderzoek naar de stratigrafie van de tuffen in het Laacher See-gebied. Het resultaat van dit werk maakt een groot deel uit van deze vulkanologisch-petrografische excursiegids. Maar ook de voorkomens van de lava's worden opgegeven, de gesteentebeschrijvingen zijn vaak voorzien van chemische analyses, aan de hand waarvan de mineraalinhoud kon worden berekend. Hieruit kunnen kleine verschillen met resultaten, uit slijpplaatjesanalyse verkregen, worden verklaard. Mineraalvoorkomens worden aangegeven, de vulkaanstructuren uitvoerig behandeld. De diverse interessante punten zijn in routes gerangschikt, die vrij gemakkelijk tijdens eigen excursies kunnen worden nagewerkt. Er is een zeer uitgebreide literatuuropgave.

Het boek omvat in compacte vorm vele aspecten van het Eifelvulkanisme. De auteur, die uiteraard eigen visies vooropstelt, is een groot kenner van dit interessante gebied. Het vereist — zeker voor beginners — wel de nodige inspanning om de geboden schat aan gegevens tot geestelijk eigendom te maken, maar het is de moeite zeker waard.

J. Frechen, M. Hopmann, G. Knetsch: Die vulkanische Eifel, 4e druk, Bonn, z.j., met 33 afb. en 17 kaarten.

Van dit overzicht van de vulkanische vormen in het Eifelgebied werden 40 pag. van de 140 aan de Laacher See gewijd door Dr. M. Hopmann. In dit korte bestek komen de vele tuffen, de bazaltische lavastromen met hun vulkanen, de selbergieten met hun vulkaankoepels en tuffen aan bod in kernachtige karakteristieken. Het boekje mist uiteraard de routebeschrijvingen, maar bevat veel wetenswaardige gegevens, door weer eens een andere vulkaanliefhebber bijeengebracht.

W. Ahrens: Geologisches Wanderbuch durch das Vulkangebiet des Laacher Sees in der Eifel, Stuttgart, 1930.

A. Rittmann: Vulkane und ihre Tätigkeit, Stuttgart, 1960.

In *Der Aufschluss (Zeitschrift für Freunde der Mineralogie und Geologie)* zijn verscheidene artikelen over het L.S.-gebied geplaatst, o.a.:

G. Hentschel: Die Mineralien der basaltischen Gesteine im Laacher Vulkangebiet, *Aufschluss* 26 (1975) nr. 2 (met beschrijving van de voorkomende mineralen, voorzien van schets van de kristalvorm, en opsomming per vulkaan van de er gevonden mineraalsoorten).

W. Meyer: Erläuterungen zu einem geologischen Blockbild der Umgebung von Mayen (Eifel), Aufschluss 26 (1975) nr. 7/8.

KAARTEN

Goede kaarten van het gebied zijn zoals steeds onmisbaar. Op de volgende kaarten staan o.a. groeven en andere ontsluitingen aangegeven:

Topographische Karte 1 : 25.000 van het Landesvermessungsamt Rheinland-Pfalz: blad 5508 — Kempenich, 5509 — Burgbrohl, 5609 Mayen (op deze drie bladen staat het grootste deel van het L.S.-vulkaangebied).

Randgebieden zijn te vinden op blad 5610 — Bassenheim, 5510 — Neuwied, 5608 — Virneburg.

Geologische kaarten 1 : 25.000.

In 1976 waren voorhanden: 5509 Burgbrohl en 5609 Mayen.

De karteringen zijn uit het eind van de vorige eeuw, er worden niet veel details gegeven: lichtelijk teleurstellend.

BOEKBESPREKING

Encyclopedia of Minerals, door W.L. Roberts, G.R. Rapp, Jr., en J. Weber.

Uitgever: Van Nostrand Reinhold Company, New York, 1974. xxv + 693 pag. + 128 pag. met 940 kleurenfoto's. Prijs in Nederland ongeveer fl. 250,—.

Alhoewel er de laatste jaren steeds meer boeken over mineralen worden uitgegeven verschijnt er slechts zelden een mineralogieboek van uitzonderlijke kwaliteit op de markt. De „Encyclopedia of Minerals“ is zo een boek. Zoals de titel weergeeft is het een alfabetische opsomming (van abernathyiet tot zwieseliet) van ongeveer 2200 mineraal-species. Van ieder mineraal worden de volgende gegevens opgesomd: chemische samenstelling, kristal-systeem en kristalklasse, ruimtgroep, inhoud en afmetingen van de eenheidscel, de 3 sterkste lijnen van het röntgendiffractie-diagram, brekingsindices en (eventueel) 2V-hoek, Mohs-hardheid, soortelijk gewicht, splijting, habitus, kleur en glans, wijze van voorkomen met vindplaatsen, en een verwijzing naar de beste beschrijving van het mineraal in de Engelstalige literatuur. Dit laatste is erg handig om vrij snel meer informatie over een bepaald mineraal te kunnen vinden, zij het dat de opgegeven literatuur slechts in universiteitsbibliotheken te vinden zal zijn.

Wat het boek echter uniek maakt zijn de 940 prachtige kleurenfoto's die op 128 afzonderlijke pagina's in het boek zijn opgenomen. Het zijn bijna allemaal foto's van micromounts die zodanig gekozen zijn dat zij de typische kenmerken van het mineraal weergeven. Bovendien zijn het niet alleen foto's van de ongeveer 200 meer bekende mineralen, ook de minder bekende mineralen zijn ruimschoots vertegenwoordigd. Wie heeft er ooit een foto gezien van bv. ancyliet, bjarebyiet, cousiniet, eveiet, kolbeckiet, mixiet, raspriet, of tarbuttiet? Terecht schrijft C. Frondel in het voorwoord dat het boek door zijn foto's bij wijze van spreken een mineralogisch museum vervangt en in ieder geval dit voor iedereen thuis toegankelijk maakt.

Vanzelfsprekend valt er op het boek ook wat aan te merken: er zijn een aantal foutieve mineraalnamen opgenomen, een aantal mineralen is vergeten en hier en daar zijn de mineralogische gegevens nogal arbitrair gekozen. Over het geheel genomen is het echter een uniek naslagwerk en fotoboek. In feite is het van onschatbare waarde voor diegenen die beroepshalve of als doorgewinterde mineraalverzamelaar (bv. micromounters) vrij vaak met de meer zeldzame mineralen geconfronteerd worden. De (overigens niet overdreven) prijs zal voor velen wellicht een onoverkomelijk bezwaar vormen, maar misschien is de plaatselijke bibliotheek wel bereid om het boek op Uw verzoek aan te schaffen.

E.A.J. Burke